

Tájékoztató
a magyar nyelv és irodalom 19. emelt szintű szóbeli tételéről

A nyilvános emelt szintű szóbeli tételcímek között szereplő 19. irodalmi tétel (**Témakör: Az irodalom határterületei; Tételcím: Pennaháborúk. Különböző korok irodalmi vitái, perei a magyar irodalomban [a 19. században és a 20. század első felében]**) a 19-20. századi magyar irodalom három meghatározó irodalmi vitájára – Árkádia-pör, Iliász-pör, Ady-revizió –, és az ezekben a vitákban résztvevők levelezésére épül, melyekből fény derül az utókorra is nagy hatást gyakorló tanulságos megoldásokra, tapasztalatokra.

A középiskolás diákok már a 11. évfolyamon találkoznak a vita és ezen belül a közéleti és a szakmai-tudományos vita fogalmával, az idézett példák, valamint a gyakorlati feladatok megoldása közben pedig megismerkednek híres magyar íróink és költőink pennacsatáival.

Az érettségiző feladata, hogy a tétellapon szereplő forrás alapján – melyben szándékosan több adat is szerepel (pl. dátum, név, helyszín, aktuális probléma, esemény stb.) – rekonstruálja a „cselekményt”, azaz felismerje a vitában részt vevő feleket, a konfliktust és annak előzményeit, majd a vita végkimenetelét. Feleletében reflektálhat arról, mi az álláspontja a szakmai vitákról és feltételekenről, hogyan ítéli meg ezek jelentőségét, tanulságát, esetleg a vita ismerete megváltoztatja-e saját véleményét az adott alkotóról. Kitérhet arra is, ha a későbbi korokból tud említeni hasonló „pennacsatát”.

A viták kiválasztásában elsődleges szempont volt, hogy olyan forrásokból tudjanak készülni a vizsgázók, amelyekhez – könyvtár, esetleg szaktanári segítség híján is – hozzáférnek az interneten keresztül.

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

https://www.nkp.hu/tankonyv/magyar_nyelv_11/lecke_03_010

A magyar irodalom története. Az első viták és a nyelvújítás előkészítése (1805–1810)

<https://mek.oszk.hu/02200/02228/html/03/156.html>

Az Árkádia-pör fogságában <https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/108604>

Lakner Lajos 2014. *Az Árkádia-pör fogságában* 31-90.

<https://mek.oszk.hu/17200/17268/17268.pdf>

Kapusi Angéla 2015. Vályi Nagy Ferenc és az Iliász-pör. *Zempléni Múzsza* 15. szám/4.

http://epa.oszk.hu/02900/02940/00060/pdf/EPA02940_zmimuzsa_2015_4_20-24.pdf

Fábián István (szerk.): *Magyar írók levelei (XV-XX. század.)* In.: Vajthó László: A tanítás problémái. 21. szám. (153-175.o.) Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest.

http://mtda.hu/books/fabian_istvan_magyar_irok_levelei.pdf

Kosztolányi Dezső: Az írástudatlanok árulása. Különvélemény Ady Endréről

<http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/ady/koszt.htm>

Veres András 2012: *Kosztolányi Ady-komplexuma. Filológiai regény.* Balassi Kiadó, Budapest.

<http://itk.iti.mta.hu/megjelent/2019-5/veres.pdf>.

Szalai Anna (szerk.) 1980. *Pennaháborúk. Nyelvi és irodalmi viták 1781-1826.* Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest.